

DÉLMAGYARORSZÁG

81. évfolyam, 109. szám
1991. május 11., szombat

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 185 forint
Ára: 8.30 forint

Négy méltóság joga

Merre tart a megye? – Misszió az alkohol ellen – Mentőhelikopter, tartalékon
Lapfazonírozás – Egy szabadkőműves útinaplója

Antall József miniszterelnök látogatást tett a Külügyminisztériumban. A sajtóközlemény szerint a magyar külpolitikával, illetve a minisztérium működésével kapcsolatos kérdésekről folytatott eszmecsere a tárcsa felső szintű vezetőivel. Göncz Árpád köztársasági elnök németországi látogatásának eredményeit értelmezve, derülőtől kijelentette: „A háló nem gazdasági kategória... A németek megpróbálták kifejezésre juttatni, hogy kedves tanítvánnyal van dolguk, s a dadogást is megbocsátják.” Párthir: a kiszáradt elnöksége megvizsgálta a két héttel ezelőtti nagyválasztmányi ülése történetét. „Torgyán József nem tisztázott jogállású társelnök, tehát nem lenne demokratikus, vagy politikai, ha kizárnánk a párt irányításában való részvételből” – jelentette ki Oláh Sándor. A hazai közvéleményt foglalkoztatja a világhiállítás ügye. A VOSZ – Palotás János nyilatkozata értelmében – „a főváros jelenlegi vezetését alkalmatlannak tartja feladatai ellátására.” A vállalkozók folytatják gazdaságtervező munkájukat annak érdekében, hogy Budapest központtal, 1995-ben világhiállítás legyen Magyarországon.

A külföld híreiből, egy-egy mondatban: zavartalan Jugoszlávián keresztül az áruszállítás. II. János Pál pápa – 50. külföldi útja során – Portugáliába érkezett, ahol fel fogja keresni a fatimai zarándokhelyet. A Szovjetunióban befejeződött a két hónapja tartó bányászstrájk, mely 5 milliárd rubelnyi gazdasági kárral járt... Riadókiállításban a román hadsereg – hivatkozási alap a jugoszláviai történelem...

„A megbocsátás szelleme”

A hírhedt IIIIII. ügyosztály hivatalos vagy titkos állományú tisztjeiről rendelkezésre álló adatok felhasználása is témája volt a kormány csütörtöki ülésének, tájékoztatta pénteken az újságírókat László Balázs. A szöveg bejelentette, hogy a kabinet előterjesztést hallgatott meg a BM volt IIIIII. csoportfőnöksége hivatalos, valamint „szigorúan titkos” állományú tisztjei és hálózati személyei adatait tartal-

mazó, 1990. február 14-én lezárt nyilvántartásának, továbbá az egykori államvédelmi szervek és karhatalmi alakulatok tisztjei adatainak felhasználásáról. A sajtótájékoztató vendége, Boross Péter belügyminiszter ismertette az ezzel foglalkozó törvényjavaslatot, amely ezután kerül az Országgyűlés elé.

A kabinet javaslata értelmében az ország négy legfontosabb közjogi méltósága – a köztársasági

elnök, az Országgyűlés elnöke, a miniszterelnök és az Alkotmánybíróság elnöke – bizonyos személyek esetében kérheti a belügyminisztert és az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságának vezetőjét, hogy vizsgálják meg: nem volt-e az illető tagja avagy ügynöke a IIIIII. ügyosztálynak, nem volt-e karhatalmista – köztisztviselő – névén a pufajkás osztály tagja – 1956-ban, illetve ÁVH-s. A vizsgálatot a négy közjogi méltóság egymással egyetértésben kérheti. A vizsgálati eredmény államtitoknak számít, ismeretében a négyes valószínűleg elfogadja a beszéltetetttel az érintettekkel arról, hogy ténylegesen mit is tettek. Ettől függően az érintetteket lemondásra szólíthatja fel, illetve eldöntheti, hogy nyilvánosságra hoz-e bizonyos neveket.

Ellenőrzés kérhető országgyűlési képviselők, az Ország-

gyűlés által megválasztott és eskütelre kötelezettek, kormánytagok, nagykövetek, államtitkárok és helyettesek, a Magyar Nemzeti Bank és az 50 százaléknál nagyobb állami részesedésű bankok vezetői, magas állású bírák és ügyészek, tábormok, polgármesterek, a megyei közgyűlések elnökei, felsőoktatási intézmények tanszékvezetői és ennél magasabb tisztséget betöltő munkatársai, a Magyar Rádió, a Magyar Televízió és a Magyar Távirati Iroda, valamint az 50 ezernél magasabb példányszámú lapok vezető besorozású dolgozói, szerkesztői, valamint bizonyos gazdasági vezetők ellen.

Akik nincsenek ezekben a pozíciókban, azokkal szemben – a belügyminiszter szavai szerint – érvényesülnie kell a megbocsátás szellemének.

Mojszejev tábornok derűlátó

Mihail Mojszejev hadsereg-tábornok, a szovjet fegyveres erők vezérkari főnöke pénteken megerősítette, hogy az előirányzott határidőre, június 30-ig befejeződik a szovjet csapatok kivonása Magyarországról.

A TASZSZ munkatársának adott nyilatkozatában Mojszejev úgy vélekedett, hogy katonai téren is szorosabb együttműködésre van szükség a Szovjetunió és az egyes NATO-tagállamok között. A

vezérkari főnök pénteken, közvetlenül mielőtt kanadai látogatásra indult, kifejtette, hogy lehetőséget lát a szovjet-kanadai katonai együttműködés fejlesztésére.

A szovjet vezérkari főnök kifogásolta, hogy a NATO meg akarja őrizni politikai és katonai struktúráit, miközben a Szovjetunió egyoldalúan csökkentte fegyveres erőinek létszámát s fegyverzetét, visszavonja külföldön állomásozó csapatait.

A megye – új szerepben

– Ön szerint, aki a tanácsrendszert tisztségviselője volt, ma pedig önkormányzati vezető, mi ma a megye? Mi a feladata e területi önkormányzatnak?

– Az önkormányzati törvény úgy rendelkezik, hogy a lakosság igényeit lehetőleg települési szinten elégítsük ki. Vannak azonban olyan társadalmi szükségletek, melyeket ésszerűen nem lehet települési keretek között ellátni, csak több önkormányzat közös erőfeszítésével. A megye szerepe az, hogy ilyen esetben szervező erő legyen. A törvény szerint kötelezően a területi önkormányzat feladata: például a megyei művelődési központ és könyvtár, a múzeumi hálózat, a szociális otthonok fenntartása és működtetése, bizonyos sport- és idegenforgalmi feladatok összehangolása. Ezen kívül minden olyan tevékenységet felvállalhat, amit törvény nem tilt, nem tartozik más önkormányzatok kizárólagos hatáskörébe, vagy a település erején felülről tartva átadja azt. Ez utóbbira például, hogy Szentés és Makó város átadta a megyének az ottani kórházat, hogy a területi önkormányzat működtesse. A megye általánosabb feladata a térségi érdekek, tennivalók összehangolása: például a regionális energiagazdálkodás, a közlekedés és területfejlesztés megszervezése, a hulladékkezelés és csatornaellátás koordinálása, az ilyen munkára létrehozott vállalatok működtetése. A megye szerepét a cementhez tudnám hasonlítani: a betonban a kavicsnak van a legnagyobb szerepe, szuverenitást, szilárdságot testesít meg magában, de semmit

Meghalt a megye, éljen a megye! – irtuk a közgyűlés megalakulását arra utalva, hogy megmaradt, de új szerepkörre kényesül az a közigazgatási egység. Voltak (vannak), akik elhúzzák szájukat ennek olvasván, mert meggyőződésük: nincs szükség erre a fokozatra, sőt egyenesen káros a fenntartása, ugyanis a megye szétzilálja azt a területi összetartozást, mely szükséges ahhoz, hogy a központi hatalom ellenpólusai lehessenek az önkormányzatok. Mások még ma is azt hiszik, a régi atyáskodó – a javakat újraelosztó – megye virágzik, s arra számítanak, amihez a településnek nincs ereje, „azt a megye majd megoldja”. Azok a tisztviselők, vezetők és képviselők, akik hisznek a megyei önkormányzatok mai küldetésében, lazasan dolgoznak, hogy megtalálják helyüket és feladataikat. Az átalakuló megyéről, a területi és települési önkormányzatok viszonyáról beszélgettünk Lehmann Istvánnal, a Csongrád megyei közgyűlés elnökével.

nem ér, ha ezt nem fogja össze a cement. Tehát a települések önállóságának és egyenjogúságának tiszteletben tartása és gyakorlása mellett a térség hatékony fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a településközi szervező munkát a megye ellássa.

– A régió Nyugat-Európában jóval nagyobb térségeket jelent, mint a magyarországi megye. Ezért kezdeményezte Csongrád megye az alföldi megyék összehangolását?

– Igen. Sőt, az együttműködés eredményessége ösztönzött minket arra, hogy a megyei önkormányzatok országos szövetségének létrehozását szorgalmazzuk.

– Miért jó szövetkezniük?
– Az országos, stratégiai jellegű kérdések megvitatására jó ez a szövetség. Legutóbb Székesfehérvárról találkoztunk, ahol a megyék a világhiállítás megszervezése mellett foglaltak állást; határozottan kiálltak az önkormányzati vagyon védelmé mellett, mert az Országgyűlés bizonyos határozatai sértik a helyi érdekeket

Operatívabb e szövetség három regionális szervezete: a Pannóniai Szövetség, az alföldi- és az észak-magyarországi megyék szövetsége.

– A Területi Önkormányzatok Országos Szövetségének Ön az egyik társelnöke. Az Ön vezetésével az alföldi megyék gondjainak megoldását, az érdekek és lehetőségek összehangolását vállalta föl az a regionális szervezet. Hogyan képzeli el e cél megvalósítását?

– Az Alföld speciális problémáira úgy irányítjuk rá a figyelmet, hogy létrehoztuk a Nagyalföld Alapítványt, mely támogatja a térséggel kapcsolatos különböző kutatásokat, mecénási feladatokat lát el. Tudományos bázisunknak az MTA békéscsabai kutatóintézetét, az Alföld című folyóiratot tartjuk. Ezen kívül kezdeményeztük egy országos területfejlesztési és közmunka tanács létrehozását, melynek feladata lenne például az infrastruktúra elmaradottságának megszüntetése, a munkahelyteremtés. Így kíván-

Ballagási levél

Kedveseim!

Azt hiszem, soha jobb napot a búcsúzásra, mint a szombat. Mert utána vasárnap kifújhatjátok magatokat, meg esetleg el is gondolkozhattok azon, hogy voltaképpen mi is történt tegnap, mikor a felcsinosított középiskolából Ti is kicsinosítva távoztok. Hogy hová? Tudom, a búcsúztatókban most már mindenki kerülni próbálja a nagybetűs ÉLET-be való irányítást, ám mégis belegondolják, lévén nincsen sokkal rövidebb kifejezés arra, amerre távoztatok. Elég ijesztő lehet ezt hallani, főleg elkészülés közben, mikor a legkeményebb lélekben is felenged valami, ami kicsit szép, kicsit szomorú. Mert ez a nagybetűs kifejezés magába foglalja azt is, hogy ezidáig a kisbetűs életben tanultatok, vagy tanulatok élni, és akarva-akaratlanul elég naívnak tűntek fel benneteket ez a kifejezés, s figyelmeztet is erre, mintha a szellemesüti kapuit tárnák ki előttek: csodákra és félelmekre.

De ez természetes, mert hát a tapasztaláshoz időre van szükség, évekre, amelyek majd szinte észrevétlenül megmutatják, hogy azok a betűk nem is annyira nagyságuk, mint inkább nehéz olvasatuk miatt méltók a figyelemre.

Amikor erről beszélünk, többnyire kifejejtjük, hogy mi várhat valójában rátok, és mi is az az élet. Talán nem is jó irányba kalandozunk? Meglehet. Bár itt összekuszáljuk a fonalakat a reményesség és a kétkedés gondolatai. Hát összegezni? Valahogyan mégis ésszerűen lenni és elmondani, hogy mi ez? Teljesen véletlenül akadtam, egy általam meglehetősen frappáns mondatra, miszerint „Szerintem az élet olyan, mint egy nagy barnamedve, ami folyton a málnásban jár”. A tanulságait mindenki leszűrheti magának. Megjegyzésként csak annyit, hogy a málna élő növény, és a málnaszörpöt is mindenki leszűrheti magának.

És itt van még a jövő is, amiről megoszlanak a vélemények. Van aki feleslegesnek tartja a tervezést, mert így nem érhet családás, más meg kijelenti, hogy a fiatalok a jövő záloga, szóval tervez. Persze mindkettő szélsőséges gondolkodás, mert ha nincs terv, akkor nincs mit csinálni. Azt viszont senki nem vehetné jó szívvel magára, hogy zálogba adják, netán annak tekintsék. A jelmondatok vagy a jelmondatírók ideje jócskán lejárt. Pedig mit nem adnék most egy jó jelmondatért.

Amivel elköszönhetnek. Ám legyen, fényes jövőt kíván minden ballagó diáknak:

Podmaniczky Szilárd

KELET-EURÓPÁBAN ELSŐKÉNT

Iszákosmentő Misszió

„Az alkohollal 18-20 éves korban kerültem közelebbi kapcsolatba. E kapcsolatból barátkozás, majd kisebb-nagyobb összeveszésekkel ugyan, de fokozatosan mind mélyebb és egyre igazibb barátság született. Végül is az alkohol ültetett diadalt felettem, hisz olyannyira függőségbe kerültem, hogy immáron az ital játszotta a legfőbb szerepet mind a munkában, mind a családi életben. Körülötte forgott minden. ...És sorjázta a problémák, szaporodtak a gondok, sokasodtak az átalvatlan éjszakák. ...Egyre távolodott a bármely megoldás gondolatánál akárcsak a lehetőség is, s csak süllyedtem, gondolataim teljesen összekuszálódtak. Ritka józan pillanataim szégyenét szinte alig tudtam elviselni. Beállt a tökéletes zűrzavar...és folyt az alkohol.

Elvonókúrára sohasem mentem. Harmincnyolcevesen, ha kételyekkel telve is, de elindultam Dömösre az Iszákosmentő Misszió Konferenciájára. Esetemben először tapasztalhattam, hogy bár tudják: alkoholistákkal, betegekkel van dolguk, mégis teljesértékű emberként kezelik őket, nem vetik meg, nem nézik le, nem alázzák meg.

A konferencia végén úgy éreztem, meghalt bennem a múlt. Hitet, erőt kaptam egy új, teljesen józan élet folytatásához.

Elvesztett, megsemmisült emberként érkeztem Dömösre, ahonnan a Református Iszákosmentő Misszió kocsijával, de annál lelkesebb csapata segítségével újjá-született emberként távozhattam.”

Egy volt alkoholistai fiatalember levélrészletével próbálunk erőt, bátorságot önteni mindazokba, akik még nem adták fel az alkoholtól szabadulási reményét, s keresik e szenvedélytől menekülés minden lehetőségét. A Református Iszákosmentő Missziót a szegediek is megismerhetik május 13 és 19 között. Egy héten át, minden este 6 óratól – jövő szombaton egésznapos találkozón – beszélgetnek a misszió munkatársai a Honvéd téri Református Templomba ellátogató alkoholbetegekkel, érdeklődőkkel a „Teljes Élethez” vezető útról, valamint annak buktatóiról.

Korra, nemre és felekezetre való tekintet nélkül várnak minden segítségre vágyót.

K.K.

Egy ortodox liberális Szegeden

Tamás Gáspár Miklós, országgyűlési képviselő, aki az SZDSZ Csongrád megyei listáját vezetve nyerte el mandátumát, tegnap előadásorozatot tartott Szegeden. A tudományegyetem bölcsész karán tanuló amerikai diákoknak angol nyelven a magyar politikai közéletéről és a kultúra helyzetéről mondott „TGM-es” véleményét, majd a JATE klubban – mint az MTA Filozófiai Intézetének újszerű vezetője – a magyar filozófia alapkérdéseiről beszélt. Az egyetemisták után az SZDSZ szegedi „székházában” a közélet iránt még érdekelt mutató polgárokkal találkozott. A tudós-politikus a nyugati liberalizmusok történetétől a mai politikai helyzet elemzéséig jutott. A sokak által támadott, de figyelemre méltó meglátásai miatt sokak által becsült „ortodox liberállissal” hétfői számunkban olvashatnak interjút.

Ú. I.

Újszászi Ilona